

WALANG NAKA-RESERBANG UPUAN

Sa maraming taon, naniwala akong ang mga kuwento ay para maipaliwanag. Pagkatapos, natuklasan ko ang ibang bagay: hindi nagpapaliwanag ang pinakamahahalagang kuwento. Nagpapakilala sila. Pinapatingala ka nila at sinasabi mong, ‘ako rin.’ Ang aklat na ito, ang mga hangganang ito, ay hindi isinulat upang lumikha ng paghanga. Marupok ang paghanga. Nabubuhay ito sa distansya. Gusto ko ng kalapitan — at ang kalapitan ay isinisilang lamang kapag nakikilala ng isang tao ang bahagi ng sarili sa loob ng kuwento ng iba.

Higit na magkatulad ang mga tao kaysa iniisip nila. Nagbago ang mga salita, nagbago ang mga tradisyon, ngunit nanatiling pareho ang mga tanong: takot, pag-ibig, kawalan, pag-asa, responsibilidad, kawalan, ang paghahanap ng kahulugan. Kaya’t ang isang kuwentong isinulat sa isang lugar ay maaaring maunawaan sa kabilang panig ng daigdig — hindi dahil kuwento ito ng isang kultura, kundi dahil kuwento ito ng kondisyon ng tao.

Nang magsimula akong pagdugtungin ang mga tipak ng aking karanasan, hindi ko inisip ang isang saga. Sinusubukan ko lang unawain kung ano ang natira matapos ang trabaho, ang mga paglalakbay, ang mga pagsubok, ang mga taong nakilala. Mas kaunti ang natira kaysa inakala ko. At mas marami kaysa inisip ko — ang mga simulain, ang mga relasyon, ang mga aral, isang di-nakikitang sinulid sa pagitan ng magkakalayong karanasan.

Madalas nilang itanong kung ano ang mensahe. Ang totoo, wala lang isa — bawat mambabasa ay papasok sa ibang pinto. Kung sa mga pahinang ito ay natagpuan mo ang isang bagay na sarili mo, bukas na ang pinto. Hindi mo kailangang humingi ng pahintulot. Hindi mo kailangang patunayan ang kahit ano. Kailangan mo lamang tumawid dito. Pumasok kung nakikilala mo ang sarili mo.

*Ferdinando Frega
Gillette Man*